

Utlysning av kompetenscentrum för ett hållbart energisystem

Dnr 2020-020480

Innehåll

1	Utlysningen i korthet	3
2	Vad vill vi åstadkomma med finansieringen?	4
2.1	Kompetens för ett hållbart samhälle	4
2.2	En långsiktig satsning i flera steg.....	5
2.3	Vad är ett kompetenscentrum?.....	6
2.4	Inriktning på Energimyndighetens kompetenscentrum	8
2.5	Effektlogik för kompetenscentrum	9
2.6	Rapportering och utvärdering	11
3	Vem riktar sig utlysningen till?	12
4	Bedömning av inkomna ansökningar	13
4.1	Vad bedömer vi?	13
4.2	Hur bedömer vi?.....	14
5	Så här ansöker ni	15
6	Vad ska finnas med i ansökan?	16
7	Vad finansierar vi?	17
8	Hur stort bidrag ger vi?	18
9	Beslut och villkor	19
9.1	Om våra beslut	19
9.2	Villkor för beviljade bidrag.....	19
9.3	Centrumavtal	19
10	Kontakt	21
11	Vem kan läsa ansökan?	22
12	Bilagor	23
13	Bilaga – villkor för beviljade projekt	24

1 Utlysningen i korthet

Genom att bilda kompetenscentrum kan ni bidra till att öka samverkan, relevans i energiforskningen och en snabbare implementering av resultaten. Samtidigt som ni utbildar en ny generation forskare med djupa kunskaper om energiomställningens utmaningar och möjligheter.

Vårt energisystem står inför stora förändringar, vilket ställer nya krav på dess aktörer och den kunskap och kompetens som kommer att behövas för omställningen. Utlysningen ska finansiera internationellt konkurrenskraftiga kompetenscentrum där universitet, högskolor och forskningsinstitut i samverkan med näringsliv och offentlig sektor genomför behovsmotiverad excellent forskning kring de utmaningar vars lösningar är avgörande för en samhällsomställning till ett hållbart energisystem.

Utlysningen riktar sig till grupper av aktörer, med en gemensam vision och strategisk idé för uppbyggnad av en forskningsmiljö baserad på ambitionerna ovan.

Utlysningen öppnar den 1 oktober 2020 och stänger den 31 maj 2021. Beslut om finansiering väntas tidigast slutet av 2021 så att de nya kompetenscentrumen kan påbörja sin verksamhet med start 2022.

Utlysningen markerar en nystart på Energimyndighetens satsning på kompetenscentrum. Målsättningen för satsningen är att skapa en öppen och förutsägbar process med långsiktiga men tidsbegränsade satsningar på energirelaterad forskning och kompetensutveckling. Regelbundet återkommande utlysningar ger en naturlig förnyelse av aktuella delområden med verksamma kompetenscentrum.

2 Vad vill vi åstadkomma med finansieringen?

Energisystemet är helt centralt i samhället, vilket innebär att energiomställningen har stor betydelse för många av samhällets utmaningar och möjligheten att nå målen för hållbar utveckling i Agenda 2030. Sverige behöver kraftsamla för att bli världens första fossilfria välfärdssamhälle. Energiomställningen handlar dock inte bara om klimat och övergången till ett fossilfritt energisystem. Flera andra aspekter, så som cirkulära flöden, biologisk mångfald och en inkluderande omställning, är avgörande för att uppnå hållbarhet. Detta förutsätter systemtransformation, det vill säga förändringar i alla samhällsområden, sektorer och näringsgrenar.

Forskningen bidrar till att bygga upp kunskap och kompetens och ta fram nya lösningar. Det är avgörande att denna kunskap inte stannar inom akademien utan förs ut på ett effektivt sätt till innovativa och framåtblickande företag. Det är först då innovationer uppstår och det är genom dessa som omställningen accelereras och Sveriges konkurrenskraft stärks.

Sverige har goda förutsättningar och möjligheter att vara en aktiv och pådrivande kraft för energiomställningen globalt. Forskare och företag i Sverige är världsledande på flera energirelaterade områden och svensk policy för energiomställningen framhävs som en förebild i internationella jämförelser. Sammantaget kan energiomställningen betraktas som ett svenskt styrkeområde. Nya innovationer kan bidra till både ökad tillväxt i Sverige och minskad miljö- och klimatpåverkan i världen. Starka forsknings- och innovationsmiljöer är en förutsättning för att locka ledande företag och forskare till landet.

2.1 Kompetens för ett hållbart samhälle

Genom denna utlysning kan ni söka finansiering för internationellt konkurrenskraftiga kompetenscentrum. Här genomförs behovsmotiverad excellent forskning kring de lösningar som krävs för omställningen till ett hållbart energisystem i samverkan mellan universitet, högskola, forskningsinstitut, näringsliv och offentlig sektor.

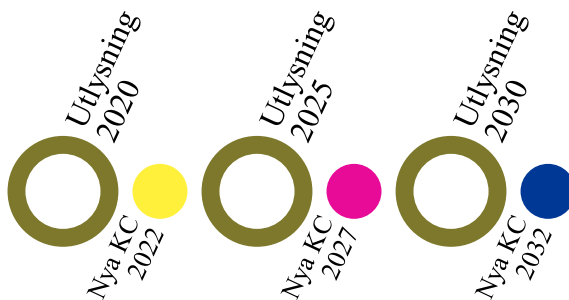
Energimyndighetens övergripande syfte med satsningen är att bidra till att uppnå de energi- och klimatpolitiska målen om ett hållbart energisystem och ett fossilfritt välfärdsland. Vidare är syftet att bidra till de forsknings- och näringspolitiska målen om att vara en världsledande forsknings- och innovationsnation med ett konkurrenskraftigt näringsliv.

Kompetenscentrumsatsningen bidrar till detta genom att främja:

- Långsiktig samverkan mellan universitet, högskola, forskningsinstitut, näringsliv och offentlig sektor
- Uppbyggnaden av internationellt attraktiva forskningsmiljöer som bedriver excellent och behovsdriven forskning
- Kompetensutveckling kring frågor av strategisk betydelse för det framtida hållbara energisystemet
- Kompetensutveckling som stärker Sveriges konkurrenskraft i näringslivet och samhället

2.2 En långsiktig satsning i flera steg

Energimyndighetens plan för utlysningar inom kompetenscentrum-satsningen är att hålla återkommande utlysningar med fem års mellanrum. Den första utlysningen öppnar nu under 2020.

Figur 1. Tidplan för Energimyndighetens kompetenscentrumutlysningar

Utlysningen kommer att vara öppen under lång tid för att underlätta för formeringen av nya konsortier. Den första utlysningen är öppen från den 1 oktober 2020 till och med den 31 maj 2021. Beslut om finansiering väntas tidigast slutet av 2021 så att de nya kompetenscentrumen kan påbörja sin verksamhet med start 2022.

Figur 2. Tidplan för Energimyndighetens kompetenscentrumutlysning 2020.

Kompetenscentrumen ges långsiktiga förutsättningar med en planerad livslängd på tio år för att skapa ett långvarigt samarbete mellan parterna. Energimyndigheten kommer att lämna stöd till kompetenscentrum under två gånger fem år där den andra femårsperioden är villkorad av en etablerad verksamhet och goda resultat.

Ett kompetenscentrum där Energimyndighetens stöd upphör, antingen efter fem eller tio år, kan vid behov erbjudas ett anpassat avvecklingsstöd. Avvecklingsstödet kan exempelvis syfta till att avsluta påbörjade doktorandutbildningar eller för att etablera ett innovationskluster för att kommersialisera framtagna lösningar. Avvecklingsstödet söks och prövas separat i samband med att den beslutade finansieringsperioden tar slut.

Energimyndigheten avsätter genom denna utlysning cirka 130 MSEK per år för att finansiera kompetenscentrum. Energimyndighetens finansiering kommer som högst att motsvara en tredjedel av kompetenscentrumets totala kostnader. Universitet, högskola och forskningsinstitut förväntas finansiera kompetenscentrumet med minst en tredjedel av kompetenscentrets kostnader och övriga finansiärer med minst en tredjedel. Se vidare avsnitt 8.

2.3 Vad är ett kompetenscentrum?

Kompetenscentrummodellen syftar till att stärka samarbetet mellan näringslivet, offentlig sektor respektive universitet, högskola och forskningsinstitut och samtidigt bidra till en snabbare spridning av resultat och kompetens som efterfrågas av aktörerna i samhället.

Ett kompetenscentrum som beviljas stöd karakteriseras av:

Excellent och behovsmotiverad forskning

Begreppet excellent ska tolkas som att forskningsresultaten håller hög vetenskaplig kvalitet och följer god forskningssed¹. Behovsmotiverad forskning innebär att den möter näringslivets och samhällets behov av ny kunskap och kompetens i omställningen till ett hållbart och konkurrenskraftigt energisystem.

Aktiv samverkan

Verksamheten planeras, etableras och bedrivs genom aktiv samverkan mellan alla centrumets parter. Bättre förutsättningar för ökad rörlighet mellan parterna är en del av en aktiv samverkan. Långsiktighet, tydlig organisation av verksamheten samt delat ansvar för kompetenscentrumets finansiering har av erfarenhet från tidigare satsningar visat sig bidra till att bygga tillit mellan parterna. Att tidigt hantera avtalsfrågor så som rättigheterna till resultaten från forskningen är också viktigt.

¹ Se <https://www.vr.se/analys/rapporter/vara-rapporter/2017-08-29-god-forskningssed.html>.

Olika erfarenheter och utgångspunkter hos deltagarna skapar en god dynamik som är en styrka i samverkan, detta gäller särskilt i explorativa faser. Att inkludera både små och stora företag och att centret arbetar aktivt med att engagera kunskapsintensiva små och medelstora företag att medverka i verksamheten kan bidra till detta. På samma sätt kan även en bredare sammansättning av aktörer från olika delar av värdekedjan och andra samhällsaktörer bidra till att öka dynamiken.

Behovsanpassad kunskapsutveckling och kompetensförsörjning

Vägledande för kompetenscentrumen är att de ska bidra till långsiktig forskning och innovation som är avgörande för ett hållbart samhälle och framtida konkurrenskraft och kompetensbehov. Examination av forskarstudier och meritering av juniora forskare är centralt i samtliga kompetenscentrum. Finansierade kompetenscentrum ska arbeta strukturerat och målgruppsanpassat för att bidra till att stärka kunskapsutveckling och kompetensförsörjning av relevanta målgrupper på kort och lång sikt. Kunskap som byggs upp i kompetenscentrum kan genom att lyftas in i befintliga eller nya kurser, både på avancerad och forskarutbildningsnivå, stärka grundutbildningen.

Internationell attraktions- och konkurrenskraft

Kompetenscentrumen bör ha en kompetensprofil och forskningskvalitet som gör att de blir attraktiva samarbetspartners såväl nationellt som för internationellt ledande grupper på respektive område. Den basfinansiering som beviljade kompetenscentrum får skapar förutsättningar till att även attrahera annan extern finansiering. Beviljade centrum förväntas ha en strategi och handlingsplan för att öka och vidareutveckla centrets internationella attraktions- och konkurrenskraft. Ett internationellt sammansatt vetenskapligt råd som stöd och utveckling av verksamheten har i tidigare kompetenscentrum visat sig vara en framgångsfaktor.

Aktivt ledarskap

Ett väl fungerande kompetenscentrum med en aktiv samverkan mellan alla relevanta parter kräver ett aktivt ledarskap. En föreståndare för ett kompetenscentrum bör, förutom att ha en förståelse för området, också förstå hur centrumet kan hantera utmaningar inom gränssnittet mellan det offentliga och näringslivet. Vidare är det viktigt att kunna visa att ledningen för ett centrum har förmågan att få individer och team att fungera, leverera och utvecklas genom att tillvarata allas kompetens och kunnande. Att framgångsrikt leda och organisera arbetet kring ett kompetenscentrum fordrar mod att våga testa nya sätt att organisera verksamheten och samarbetet mellan de olika aktörerna och deras omgivande miljöer. Ett lyhört och förändringsbenäget ledarskap med god anpassningsförmåga till nya utmaningar och krav är också en viktig framgångsfaktor.

Lika möjligheter för alla

Energimyndigheten och alla lärosäten har ett jämställdhetsintegreringsuppdrag med syftet att bidra till att nå det jämställdhetspolitiska målet att kvinnor och män ska ha samma makt att forma samhället och sitt eget liv.

Det är därför viktigt att vid planeringen av och i genomförandet av centrumprojekten identifiera vilka utmaningar och möjligheter, kopplat till jämställdhet, som finns inom forskningsområdet och att arbeta för att lösa dessa utmaningar. En viktig aspekt är att analysera och ta ställning till relevanta jämställdhetsaspekter (kön och/eller genus) kopplat till det tematiska området och innovationsprocesser. En annan viktig aspekt är att både kvinnor och män på ett jämställt sätt deltar och har inflytande inom verksamheten och insatserna. För centrumets programråd kommer Energimyndigheten kräva att det är en jämn könsfördelning, dvs. minst 40/60 fördelning.

2.4 Inriktning på Energimyndighetens kompetenscentrum

Forskningen inriktas mot områden och problem där kompetensutveckling är av avgörande strategisk betydelse för det framtida hållbara energisystemet och som är både vetenskapligt utmanande och centrala för företagen och samhället. En gedigen omvärldsanalys och utförlig beskrivning och motivering av kompetensbehovet är därför en mycket viktig del i ansökan.

Verksamheten i Energimyndighetens kompetenscentrumen ska vägledas av Agenda 2030-principerna om en helhetssyn på hållbarhetsbegreppet som inkluderar såväl ekologisk, som ekonomisk och social hållbarhet. Utmaningarna kopplade till energiomställningen är både många och komplexa och kan inte hanteras av enskilda aktörer eller isolerat från andra utmaningar. Forskningen behöver därför utformas som, och utgöra en integrerad del av energisystemet och hantera olika perspektiv samtidigt. Detta innebär inte att kompetenscentrum måste ha breda avgränsningar och aktörskonstellationer. Det viktiga är att förstå och redogöra för hur det aktuella avgränsade området förhåller sig till det övriga systemet.

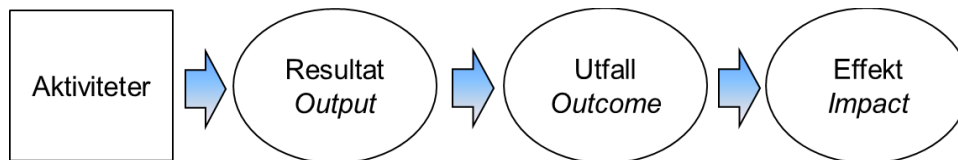
Aktörer inom alla områden som omfattas av utlysningens syfte är välkomna att söka. I Energimyndighetens inspel till forskningspolitiken² pekade några områden³ ut som angelägna att utveckla de kommande åren för att nå de energi- och klimatpolitiska målen. De är exempel på områden av strategisk betydelse för det framtida energisystemet.

² <http://www.energimyndigheten.se/forskning-och-innovation/forskning-och-innovation-2021-och-framat/>

³ De utpekade områdena är elektrifiering; energilager; digital transformation; negativa utsläpp; cirkulära flöden; ekonomisk och social hållbarhet; samt hållbara samhällen

2.5 Effektlogik för kompetenscentrum

Energimyndigheten använder en schematisk effektlogik som stöd för utformningen av kompetenscentrum:

En uppsättning konkreta aktiviteter (ofta genomförda i projekt) genererar på kort sikt en likaledes konkret uppsättning resultat. Om resultaten är användbara kommer de att kunna tas om hand och omsättas för att i nästa steg leda till att det skapas ett utfall, vilket ska uppfattas som tidig effekt och påverkan på systemet.

Det är genom skapande och tillämpning av utfall som det på längre sikt är möjligt att erhålla effekter, vilket är liktydigt med att uppnå sådana energi- och klimatpolitiska samt näringspolitiska mål som exempelvis effektiv energianvändning, förnybar elproduktion, minskade utsläpp av växthusgaser och ökad konkurrenskraft, vilka alla utgör delar av den långsiktiga målbilden enligt Energimyndighetens uppdrag (se avsnitt 2.1 ovan).

Sökande kompetenscentrum förväntas redogöra för verksamhetens resultatmål under de första fem åren och hur dessa bidrar till utfallsmål och i förlängningen effektmålen. Nedan ges exempel på resultatmål och utfallsmål från kompetenscentrum.

2.5.1 Resultatmål

Forskningsresultaten ska vara användbara för att nå de energi- och klimatpolitiska målen. Agenda 2030-principerna om ett brett hållbarhetsperspektiv är vägledande för forskningen i kompetenscentrumet. Exempel på resultatmål:

- Det bedrivs excellent och behovsdriven forskning i aktiv samverkan vars resultat till övervägande del publiceras i vetenskapligt granskade artiklar
- Patent och andra rättigheter
- Examinerade forskarstuderande och genomförda post-docs

- Ett ökat nationellt och internationellt utbyte, både mellan olika lärosäten/forskningsinstitut samt mellan näringsliv/offentlig sektor och lärosäten/forskningsinstitut (i båda riktningar), t.ex. gästforskare, adjungerade professorer eller industridoktorer
- Utökade kopplingar och samarbeten mellan universitet, högskolor, forskningsinstitut, näringsliv och offentlig sektor inom det aktuella området, t.ex. fler deltagande aktörer och fler sampublikationer
- Utveckling och utvärdering av nya energirelaterade lösningar, t.ex. proof-of concept (konceptvalidering), testresultat
- Ökad förtroenhet och erfarenhet av de framtagna energilösningarna och deras betydelse för hela energisystemet
- Underlag för analys av de framtagna lösningars bidrag till ett hållbart energisystem

2.5.2 Utfallsmål

De direkta resultaten från kompetenscentrumets forskningsverksamhet kan t.ex. bidra till att uppfylla följande utfallsmål:

- Långsiktig samverkan mellan lärosäten/forskningsinstitut och näringsliv/offentlig sektor
- Forskningsområden centrala för energi- och klimatomställningen har stärkts
- En excellent forskningsmiljö är etablerad och utför ledande forskning inom området
- Ett etablerat internationellt nätverk för forskningssamarbete där kompetenscentrumet är känt och erkänt
- Den framtagna kunskapen/genomförda forskningen ska ha givit tydliga avtryck i de utbildningar som lärosätet ger inom området
- Snabb implementering av resultaten hos deltagande företag och andra samhällsaktörer

2.5.3 Effektmål

På sikt förväntas följande effekter som resultat av verksamheten vid kompetenscentrumet:

- Uppnå de energi- och klimatpolitiska målen och visionen om ett hållbart energisystem och ett fossilfritt välfärdsland.

- Uppnå de forsknings- och näringspolitiska målen och visionen om att vara en världsledande forsknings- och innovationsnation med ett konkurrenskraftigt näringsliv.

2.6 Rapportering och utvärdering

De kompetenscentrum som beviljas medel kommer årligen att följas upp av Energimyndigheten via årsrapportering. Som underlag för en eventuell förlängning efter de inledande fem åren kommer en oberoende utvärdering av utföras i slutet av femårsperioden. Initiativ till utvärderingen tas av Energimyndigheten som också utser utvärderare och finansierar denna.

Årsrapporteringen sker genom att varje centrumföreståndare lämnar in en skriftlig redovisning av kompetenscentrumets verksamhet samt en ekonomisk redovisning. Redovisningen bör innehålla kvalitativa redogörelser för pågående projekt, uppnådda resultat, måluppfyllelse och uppgifter av mer kvantitativt slag som används för att fånga samlade resultat och effekter inom centrumet. Den ekonomiska redovisningen ska sammanfatta det ekonomiska utfallet i centret i förhållande till Energimyndighetens beslut. Bilagt till den ekonomiska redovisningen ska även alla övriga finansiärers kontanta bidrag och egeninsatser redovisas. Mall för ekonomisk redovisning finns på Energimyndighetens hemsida.

Utvärdering efter fem år genomförs för att utgöra ett av flera underlag inför ett eventuellt beslut om centrumet ska få ytterligare fem års finansiering i en andra etapp. Inför ett sådant beslut behöver också en ansökan om denna förlängningsetapp inkomma till Energimyndigheten. Utvärderingen baseras bland annat på sammanställningar av underlag från årsrapporteringar samt intervjuer med centrumets representanter.

3 Vem riktar sig utlysningen till?

Utlysningen riktar sig till grupper av aktörer med en gemensam vision och strategisk idé för uppbyggnad av en forskningsmiljö baserad på excellent behovsmotiverad forskning för ett hållbart energisystem.

Huvudsökande (koordinator) ska vara ett universitet eller en högskola, som söker tillsammans med samfinansierande företag, forskningsinstitut och övriga samhällsaktörer. Lärosätet kan samarbeta med andra lärosäten i en gemensam ansökan, men ett av lärosätena ska i sådana fall stå som huvudsökande. Det är av stor vikt att de sökande lärosätena kan visa på att ansökan ligger i linje med universitets eller högskolans övergripande strategi för forskning och kompetensutveckling.

4 Bedömning av inkomna ansökningar

4.1 Vad bedömer vi?

De kompetenscentrum som beskrivs i ansökningarna bedöms utifrån följande kriterier:

- 1) Relevans och potential för forskningsområdets roll i det framtida energisystemet
 - a) Forskningsområdets potential för att utveckla det framtida hållbara energisystemet
 - b) Forskningsområdets potential för att främja näringslivets investeringar för att ställa om energisystemet
 - c) Kompetenscentrumets bidrag för att stärka de medverkande aktörernas konkurrenskraft
 - d) Kompetenscentrumets bidrag för att näringslivet eller offentlig sektor ska kunna möta strukturförändringar

- 2) Potential för kompetenshöjning inom området
 - a) Potentialen för kompetenscentrumet att förstärka eller komplettera existerande verksamhet inom det aktuella forskningsområdet (Strategiska innovationsområden, existerande centrumsatsningar, etc.)
 - b) Kompetenscentrumets potential för att skapa nya nätverk och strukturer
 - c) Kompetenscentrumets position i jämförelse med konkurrerande centrum internationellt
 - d) Antalet planerade forskarstuderande och post-doc i relation till kompetenscentrumets storlek
 - e) Är kunskap som byggs upp vid kompetenscentrumet ändamålsenlig för att förstärka grundutbildningen vid lärosätet/sätena?

- 3) Genomförbarhet
 - a) trovärdighet i angreppssätt, organisering, involvering av och samverkan mellan projektparter för att uppnå kompetenscentrumets vision och målsättningar
 - b) Genomarbetad plan för kompetenscentrumets utveckling under kommande fem år
 - c) Är målen med centret mätbara, konkreta, väldefinierade och rimligt ambitiösa?
 - d) Är budgeten och finansieringen rimlig i förhållande till de tänkta insatserna och målen?
 - e) Plan för kommunikation och resultatspridning
 - f) Möjligheterna att röra sig mellan akademisk anställning och anställning vid näringslivet

- g) Kompetenscentrumets sammansättning utifrån ett genus- och jämställdhetsperspektiv, samt plan för genusintegrering i kompetenscentrumets arbete, inklusive engagemang och inflytande
- 4) Aktörskonstellation
- a) Parternas kompetens, förmåga och ambition för att stärka forskningsområdet
 - b) De ingående parternas nuvarande vetenskapliga excellens i ett internationellt perspektiv
 - c) Hur väl engagemanget från näringslivs- eller offentlig sektor täcker in hela de värdekedjor eller systemlösningar som avses att studeras
 - d) Centrumföreståndarens och ledningens kompetens, förmåga och engagemang att leda och organisera centrumet
 - e) En för området representativ fördelning av små, medelstora och stora företag

4.2 Hur bedömer vi?

Inkomna ansökningar granskas och bedöms i fyra steg.

1. I första steget granskas om ansökan är komplett och att alla formella krav enligt avsnitt 6 är uppfyllda innan ansökan skickas till den externa bedömningsgruppen.
2. Ledamöterna i bedömningsgruppen granskar och bedömer ansökningarna utifrån bedömningskriterierna. De ansökningar som sammantaget får bäst bedömning rekommenderas att gå vidare till nästa steg.
3. I steg tre intervjuas företrädare för respektive ansökan av Energimyndigheten tillsammans med representanter från bedömningsgruppen för att fördjupa bilden ytterligare av det planerade kompetenscentrumet. Bedömningsgruppen lämnar sedan en rekommendation till Energimyndigheten.
4. Därefter gör Energimyndigheten det slutliga urvalet av kompetenscentrum för finansiering.

Enligt plan kommer denna process att ta 5–6 månader vilket betyder att de kompetenscentrum Energimyndigheten väljer att finansiera väntas få beslut under slutet av 2021.

5 Så här ansöker ni

Ansökan kan lämnas in via Energimyndighetens E-kanal för hantering av forskningsfinansiering. Första steget är att ansöka om behörighet till E-kanalen. Tänk på att börja i god tid.

Innehållet i ansökan framgår av de mallar för ansökan som tillhandahålls via utlysningens webbplats. Innehållet i ansökan framgår av de mallar för ansökan som tillhandahålls via utlysningens webbplats. Ifylld ansökningsmall tillsammans med övriga bilagor ska bifogas ansökan till Energimyndigheten. Det går bra att hänvisa till ansökningsmallen som svar på frågorna i ansökningsformuläret i E-kanalen. I formuläret i E-kanalen ingår en kostnadsplan uppdelad på olika kostnadsposter. Det räcker att fylla i kompetenscentrumets totala budget under övriga kostnader och hänvisa till budget-bilagan för mer detaljer.

Det är ansökningsmallen (eller eget dokument med motsvarande rubriker) tillsammans med bifogade bilagor som kommer att utgöra underlag för bedömning av ansökningarna.

Energimyndigheten kan komma att uppdatera informationen om hur ansökan ska lämnas in. Detta görs i så fall i god tid innan utlysningen stänger och sker genom att informationen uppdateras på [utlysningens webbplats](#).

Lämna in er ansökan senast den 31 maj 2021. Vi lämnar support fram till kl. 16 samma dag.

6 Vad ska finnas med i ansökan?

Följande formella krav gäller för att en ansökan om stöd ska kunna beviljas:

- Ansökan ska vara skriven i den mall som finns tillgänglig i anslutning till utlysningen, den får inte överskrida 25 sidor med 11 punkters text. Huvudrubrikerna ska följas strikt.
- Koordinatören måste vara ett universitet eller högskola.
- Kortfattade meritförteckningar (CV) ska biläggas för tänkta nyckelpersoner och fokusera på meriter relevanta för tänkt roll i kompetenscentrumet. CV ska vara skrivna i den mall som finns tillgänglig i anslutning till utlysningen
- Avsiktsförklaringar ska finnas från samtliga deltagande parter i ansökan och ska vara skrivna i den mall som finns tillgänglig i anslutning till utlysningen.
- Koordinatören ska ha en avsiktsförklaring undertecknad av lärosätets rektor eller person som rektor genom delegation förordnat. I den ska det tydligt framgå hur ansökan passar in i lärosätets övergripande strategi.
- Ansökan ska innehålla en budget fördelad årsvis där universitet/högskola/institut respektive näringsliv/offentlig sektor var för sig minst samfinansierar med motsvarande belopp som söks från Energimyndigheten.
- Centrumets parter är juridiska personer.

Eftersom en extern bedömningsgrupp bestående av både svenska och internationella experter kommer att användas för bedömning av ansökningarna får ansökan gärna skrivas på engelska. Ansökningar på annat språk skickas på översättning av Energimyndigheten utan möjlighet till efterföljande granskning av sökande. Inga kompletteringar kan göras efter att utlysningen har stängts om inte Energimyndigheten begär in dem.

7 Vad finansierar vi?

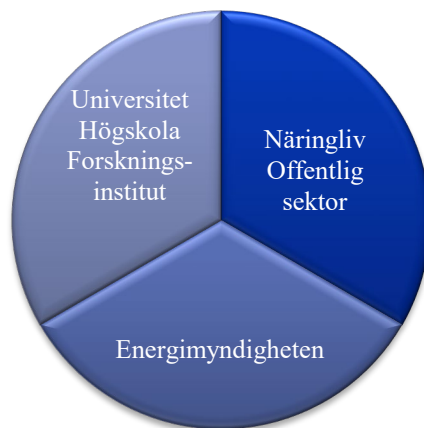
Energimyndighetens finansiering sker genom bidrag och i denna utlysning kan stöd endast ges till universitet, högskolor eller forskningsinstitut. När det gäller forskningsinstitut, ska verksamheten bedrivas inom institutets icke-ekonomiska verksamhet. För institut som bedriver både ekonomisk och icke-ekonomisk verksamhet krävs att institutet tydligt särskiljer den ekonomiska verksamheten från den icke-ekonomiska samt att kostnaderna, finansieringen och intäkterna från den ekonomiska verksamheten redovisas separat från den icke-ekonomiska.

Vårt bidrag ska huvudsakligen finansiera excellent och behovsmotiverad forskning på universitet, högskola eller forskningsinstitut. En mindre del kan användas för koordinering av kompetenscentrumet och för spridning av forskningsresultat.

8 Hur stort bidrag ger vi?

Finansieringen av ett kompetenscentrum ska vara tredelad mellan Energimyndigheten, universitet/högskola/forskningsinstitut och näringsliv/offentlig sektor. Energimyndighetens del kan årligen variera mellan 5 – 20 miljoner kronor och är villkorad av att universitet/högskola/forskningsinstitut respektive näringsliv/offentlig sektor var för sig samfinansierar med minst motsvarande belopp. Forskningsinstitut ingår i samma kategori som universitet/högskola och villkoras av att deras verksamhet bedrivs inom institutets icke-ekonomiska verksamhet (se avsnitt 7 ovan). Energimyndighetens stöd kan endast gå till deltagande lärosäte/lärosäten och forskningsinstitut, medan företag och andra deltagande aktörer ska samfinansiera verksamheten, antingen med kontanta medel eller genom egeninsatser.

För nystartade kompetenscentrum kan det ta tid att få igång full verksamhet. En upptrappning av den sökta årliga budgeten kan därför vara lämplig.

Figur 3. Finansieringen fördelas med en tredjedel vardera mellan Energimyndigheten, de akademiska parterna inkl. forskningsinstitutet, samt näringslivet och offentlig sektor.

Samfinansiering kan bestå av kontanta medel eller egeninsatser t.ex. i form av arbetstid. Vilka egeninsatser som kan räknas som samfinansiering och vilka krav som ställs på dessa framgår av 3 § Stödberättigande kostnader i Allmänna villkor för stöd, som finns i anslutning till utlysningstexten.

9 Beslut och villkor

9.1 Om våra beslut

Energimyndighetens beslut är offentliga.

9.2 Villkor för beviljade bidrag

För beviljade bidrag gäller Energimyndighetens allmänna villkor för stöd.

Utöver våra allmänna villkor gäller ett antal särskilda villkor för kompetenscentrum. Dessa innebär bland annat att ett kompetenscentrum ska ha en föreståndare och ett programråd. Programrådet ska aktivt verka för centrumets intressen och har till uppgift att på ett övergripande plan tillse att verksamheten följer Energimyndighetens beslut och övriga parter intentioner. Rektor vid lärosätet utser föreståndare, beslutar om deltagare i programrådet samt fattar beslut om stöd till projekt och årlig budget efter rekommendation från programrådet. Programrådet leds av en ordförande och ska bestå av ledamöter där minst hälften ska komma från näringslivet eller icke akademisk verksamhet. Energimyndigheten är inte medlem i programrådet, men ska beredas möjlighet till insyn genom att kunna närvara vid programrådets möten och få ta del av möteshandlingar.

En balanserad könsfördelning ska eftersträvas över lag inom kompetenscentret och programrådet ska ha en könsfördelning inom spannet 40/60.

Första utbetalningen av medel till ett kompetenscentrum villkoras av att de ingående parterna undertecknat ett centrumavtal (se 9.3 nedan) som inkluderar erforderliga överenskommelser om samfinansiering från samtliga ingående avtalsparter.

De särskilda villkoren kommer att användas för beviljade kompetenscentrum och de kommer att anges i beslutet om stöd.

9.3 Centrumavtal

Ett kompetenscentrums verksamhet ska regleras i ett avtal mellan det universitet/högskola som är koordinator för kompetenscentrumet och alla andra deltagande parter. Energimyndigheten är inte part i detta avtal, men avtalet ska regleras i överensstämmelse med villkoren för Energimyndighetens beslut om stöd. Avtalet ska reglera parternas rättigheter och skyldigheter och tecknas etappvis (fem år). Rättigheter till projektresultat ska i avtalet regleras i enlighet med gällande statsstödsregler. Ägande- och nyttjanderätt till projektresultat ska regleras i enlighet med Europeiska kommissionens Rambestämmelser för statligt stöd till forskning, utveckling och innovation (2014/C 198/01). Överlåtelse eller upplåtelse av resultat får inte leda till indirekt statligt

stöd. Det är möjligt att utgå från de mallar för avtal (svenska eller engelska) som tillhandahålls av Energimyndigheten.

10 Kontakt

Anders Johansson, anders.johansson@energimyndigheten.se,
016 544 22 86

Kalle Svensson, kalle.svensson@energimyndigheten.se, 016 544 21 09

Linus Palmblad, linus.palmblad@energimyndigheten.se, 016 544 23 37

Teknisk support: ekanalen@energimyndigheten.se, 016 544 22 11

11 Vem kan läsa ansökan?

Ansökningar som lämnas in till oss blir allmänna handlingar men vi lämnar inte ut uppgifter om enskilds affärs- eller driftsförhållanden, uppfinningar och forskningsresultat om det kan antas att någon enskild lider skada om uppgifterna röjs.

12 Bilagor

Följande dokument är kopplade till utlysningen:

- Ansökningsmall
- Budgetmall
- CV-mall
- Avsiktsförklaringsmall
- Centrumavtalsmall
- Guide till beräkning av stödberättigande lönekostnader

13 Bilaga – villkor för beviljade projekt

De villkor som gäller för beviljade projekt kommer att framgå av Energimyndighetens beslut om beviljat stöd. Nedan ges en beskrivning av villkoren.

Definitioner

Med stödmottagare avses i dessa villkor den organisation eller de organisationer som enligt Energimyndighetens beslut tar emot stöd från Energimyndigheten.

Vid projekt med flera deltagande organisationer avses med projektpart de organisationer som deltar i projektet (dock ej organisationer som utför konsultuppdrag för stödmottagarens räkning).

Vid projekt med flera projektparter avses med koordinator den projektpart som samordnar projektet, tar emot stödet från Energimyndigheten och som vidarebefordrar stöd till övriga stödmottagare som deltar i projektet i enlighet med Energimyndighetens beslut.

1 § Allmänt

Stödet beviljas för att finansiera genomförandet av det projekt som anges i Energimyndighetens beslut om stöd.

Stödmottagarna har rätt till beslutade medel endast om Energimyndigheten får erforderliga medel från regeringen.

Stödmottagaren ska finansiera den del av kostnaderna som inte täcks av stödet från Energimyndigheten med egna medel eller med medel från annan finansör. Stödmottagaren ansvarar för finansiering av kostnadsökningar som uppstår under projekttiden.

Vid all presentation av projektet ska det anges att arbetet utförts med stöd från Energimyndigheten (namnet återges på engelska med Swedish Energy Agency).

2 § Koordinators åtaganden vid projekt med flera projektparter

Vid projekt med flera projektparter har koordinatören följande åtaganden, utöver vad som gäller för samtliga stödmottagare. Det åligger koordinatören

- att ha behörighet att företräda övriga stödmottagare avseende projektet i förhållande till Energimyndigheten
- att ta emot Energimyndighetens utbetalning av stöd

- att överföra Energimyndighetens stöd till övriga stödmottagare i enlighet med myndighetens beslut om stöd
- att på Energimyndighetens begäran styrka hur varje utbetalning har fördelats mellan de olika stödmottagarna
- att omgående till övriga stödmottagare vidarebefordra Energimyndighetens beslut, ändringsbeslut och annan för stödmottagare relevant information från Energimyndigheten
- att under projektiden rapportera enligt Energimyndighetens beslut och anvisningar i enlighet med 7 §
- att säkerställa att Energimyndigheten omedelbart underrättas om sådana omständigheter uppstår som framgår av 8 §
- att ansöka om ändringar i projektet i enlighet med 8 §.

3 § Stödberättigande kostnader

3.1 Allmänna krav

Med stödberättigande kostnader menas de kostnader som stödet från Energimyndigheten beräknas på. Vilka kostnader som är stödberättigande i ett projekt och hur stor andel av dessa kostnader som stödmottagaren kan få stöd för beror på vilken stödgrund Energimyndigheten har fattat sitt beslut om stöd mot. Stödgrunden framgår av Energimyndighetens beslut.

För att en kostnad ska vara stödberättigande gäller dessa allmänna krav:

- Kostnaden ska vara skälig.
- Kostnaden ska ha uppkommit för genomförandet av projektet.
- Kostnaden ska vara faktisk och reviderbar, vilket innebär att den ska kunna återfinnas i stödmottagarens bokföring. En stödmottagare kan till exempel inte få stöd för arbete som utförs utan lön. Kostnaden får inte heller vara uppskattad.
- Kostnaden ska bäras av stödmottagaren, vilket innebär att en stödmottagare bara får ta upp sina egna bokförda kostnader.
- Kostnaden ska vara fastställd i enlighet med god redovisningssed.
- Kostnaden ska ha uppkommit i projektet och under den projekttid som framgår av beslutet. Kostnader som uppkommit före eller efter den i beslutet angivna projekttiden är inte stödberättigande.

I stödmottagarens bokföring ska projektkostnaderna vara redovisade på ett sådant sätt att de går att särskilja från stödmottagarens övriga transaktioner.

3.2 Särskilt om lönekostnader

Direkta kostnader för personal (bruttolön och lönebikostnad) ska redovisas som lönekostnader i den omfattning som dessa personer arbetar i projektet. Med lönebikostnader avses sociala avgifter enligt lag, obligatoriska pensionsavsättningar, obligatoriska försäkringar och avgifter samt semesterersättning. Lönekostnaden ska vara reviderbar. Tidsredovisning ska kunna visas upp på begäran av Energimyndigheten.

- *Stödmottagare som är universitet och högskolor* kan få stöd för direkta lönekostnader enligt den fullkostnadsprincip som de tillämpar.
- För *övriga stödmottagare* (som inte är universitet eller högskolor) gäller att de totala stödberättigande lönekostnaderna kan uppgå till en genomsnittlig kostnad om maximalt 800 kr/timme. Kostnaden ska i enlighet med de allmänna kraven i 3.1 vara faktisk, vilket innebär att kostnaden inte får vara en schablon. Det innebär att om de faktiska lönekostnaderna är högre än 800 kr/timme, är högst 800 kr/timme stödberättigande. Omvänt gäller att om de faktiska kostnaderna understiger 800 kr/timme, ska de lägre, faktiska kostnaderna tas upp. Genomsnittlig kostnad betyder att om en stödmottagare har flera personer med olika lönenivåer som arbetar i projektet, får den genomsnittliga lönekostnaden uppgå till högst 800 kr/timme för att vara stödberättigande. Beräkningen ska göras utifrån de totala faktiska lönekostnaderna delat med totalt antal timmar nedlagda i projektet. Om resultatet vid beräkningen överstiger 800 kr/timme, ska lönekostnaderna minskas vid redovisning till Energimyndigheten.

3.3 Särskilt om indirekta kostnader

Indirekta kostnader (overhead-kostnader) är allmänna omkostnader som inte uppkommer som en omedelbar följd av projektet under projekttiden. Detta gäller t.ex. löner och arvoden till personal som inte arbetar specifikt med projektet (såsom personal som arbetar med ekonomi eller administration som inte är projektspecifik), kontorsmaterial och IT-system.

- *Stödmottagare som är universitet och högskolor* kan få stöd för indirekta kostnader enligt den fullkostnadsprincip som de tillämpar.
- *Stödmottagare som inte bedriver ekonomisk verksamhet* kan få stöd för indirekta kostnader med högst 30 % på sina stödberättigande direkta kostnader för personal (lön och lönebikostnader). Detta gäller också om en stödmottagare bedriver både ekonomisk och icke-ekonomisk verksamhet, förutsatt att projektet genomförs i den icke-ekonomiska verksamheten och att

stödmottagaren tydligt särskiljer sin icke-ekonomiska verksamhet, dess kostnader och finansiering från sin ekonomiska verksamhet.

- *Stödmottagare som är företag* (stödmottagare som bedriver ekonomisk verksamhet) kan inte få stöd för indirekta kostnader. Detta gäller också om en stödmottagare bedriver både ekonomisk och icke-ekonomisk verksamhet, om projektet genomförs i den ekonomiska verksamheten.

3.4 Särskilt om konsultkostnader

Ersättning till personer som inte är anställda av en stödmottagare ska redovisas som köpta tjänster (konsultkostnader). Ersättning för köpta tjänster ska vara marknadsmässig. Projektpart får inom projektet inte vara underleverantör till annan projektpart.

4 § Utbetalning av bidrag

Utbetalningsplanen framgår av beslutet om stöd. Utbetalning av bidrag sker utan föregående rekvisition om inte annat framgår av beslutet. Bidraget täcker mervärdesskatt endast då denna uppkommer som nettokostnad hos stödmottagaren. Stödmottagaren ska skicka in verifikationer för de redovisade kostnaderna om Energimyndigheten begär det. Energimyndigheten har rätt att hålla inne utbetalningar av stöd om stödmottagaren inte har arbetat upp minst 90 procent av tidigare utbetalda medel i samma projekt.

5 § Arbetsgivarförhållanden

Energimyndigheten är inte arbetsgivare eller uppdragsgivare för stödmottagaren eller annan som denne anlitar för projektet. Energimyndigheten gör således inte avdrag för skatter, socialförsäkringsavgifter, etc.

6 § Underrättelseskyldighet angående finansiering

Stödmottagaren ska omgående underrätta Energimyndigheten om stödmottagaren ansöker om eller får medel för projektet från annan finansiär än Energimyndigheten. Detta gäller även andra ändringar av finansieringen av projektet jämfört med vad som framgår av Energimyndighetens beslut om stöd.

7 § Rapportering och uppföljning

Rapportering och uppföljning ska ske i enlighet med Energimyndighetens anvisningar och beslut om stöd.

8 § Ändringar i projektet

Stödmottagaren ska i förväg skriftligen ansöka hos Energimyndigheten om att få göra ändringar inom den genomförande- och kostnadsplan som framgår av Energimyndighetens beslut om stöd. Detta gäller t.ex. byte av projektledare, byte av stödmottagare, ändrad projekttid, ändring i

genomförandet eller anstånd med rapportering till Energimyndigheten. Förskjutningar accepteras mellan kostnadsslagen inom den kostnadsplan som framgår av Energimyndighetens beslut upp till och med tio (10) procent. Stödmottagaren ska ansöka hos Energimyndigheten om ändringar som överstiger tio (10) procent om beloppet är större än 50 000 kronor.

Stödmottagaren ska omgående skriftligen underrätta Energimyndigheten om projektet avbryts eller försenas, om stödmottagaren kommer på obestånd eller om annan omständighet av väsentlig betydelse inträffar. Stödmottagaren ska även omgående anmäla namn- och adressändring till Energimyndigheten.

9 § Ändring av beslut

Ändringar eller tillägg till Energimyndighetens beslut om stöd ska upprättas skriftligen av Energimyndigheten för att gälla.

10 § Rätt till resultat

Stödmottagaren eller resultatens rättsinnehavare har nyttjanderätt över projektresultat som uppkommer inom projektet. Projektresultaten får överlåtas eller upplåtas till annan. Stödmottagare får dock inte överlåta eller upplåta projektresultat, eller på annat sätt vidta någon åtgärd, som medför att det blir fråga om indirekt statligt stöd.

11 § Granskningsrätt

Energimyndigheten eller annan som Energimyndigheten utsett (t.ex. auktoriserad revisor) har rätt att följa arbetet och ta del av handlingar som innehåller uppgifter om t.ex. den tekniska och ekonomiska utvecklingen av ett projekt. För att möjliggöra granskning har Energimyndigheten rätt att utfärda särskilda anvisningar för redovisning.

Energimyndigheten har rätt att följa upp avslutat projekt genom att begära uppföljningsrapport som ska utformas och inges enligt Energimyndighetens anvisningar. Sådan rapport kan begäras in vid tre tillfällen inom en tioårsperiod räknat från datumet för projektslut.

12 § Återbetalning av ej upparbetade medel

Beviljade och utbetalda medel som inte har förbrukats av stödmottagaren ska återbetalas till Energimyndigheten. Efter inlämnande av ekonomisk slutredovisning meddelar Energimyndigheten om återbetalningsskyldighet föreligger och med vilket belopp.

13 § Sanktioner

Energimyndigheten får besluta att ett beviljat stöd helt eller delvis inte ska betalas ut om

1) den som ansökt om stöd genom att lämna oriktiga uppgifter eller på något annat sätt har förorsakat att stödet beviljats felaktigt eller med för högt belopp,

- 2) stödet av något annat skäl har beviljats felaktigt eller med för högt belopp och mottagaren borde ha insett detta, eller
- 3) villkoren för stödet inte har följts.

Stödmottagaren är återbetalningsskyldig om någon av de grunder som anges i punkterna 1–3 ovan föreligger. Energimyndigheten kan då komma att helt eller delvis kräva tillbaka stödet jämte ränta enligt räntelagen (1975:635).

Vid det fallet att stödet från Energimyndigheten utgör olagligt statligt stöd, är stödmottagaren skyldig att betala tillbaka stödet om återbetalning inte får underlåtas enligt EU-rätten. Detta framgår av 3 § lagen (2013:388) om tillämpning av Europeiska unionens statsstödsregler. Statens energimyndighet ska då i enlighet med samma lag återkräva stödet jämte ränta från utbetalningsdagen.

Energimyndigheten kan hålla inne utbetalningar av stöd tills vidare om myndigheten överväger men ännu inte har beslutat om sanktioner. Myndigheten kan också välja att inte betala ut stöd om utredning av sanktioner gentemot samma stödmottagare pågår i ett annat projekt som Energimyndigheten finansierar.

Medgivande till tillgängliggörande av information

Energimyndigheten tillgängliggör information om projekt som finansieras av myndigheten på myndighetens webbplats (www.energimyndigheten.se). Där kan allmänheten söka efter information om pågående och avslutade forskningsprojekt utifrån olika sökord, såsom forskningsämne, forskningsorganisation, projekttitel och projektledare. Stödmottagaren är ansvarig för att innehavare av eventuell upphovsrätt har medgivit tillgängliggörande och ska se till att upphovsrättsinnehavaren har rätt att lämna samtycke i varje enskilt fall. Till Energimyndighetens beslut om beviljande av finansiering följer en blankett om medgivande till tillgängliggörande av information. Genom att underteckna handlingen samtycker/samtycker inte behörig företrädare för stödmottagaren till att information som inte omfattas av sekretess enligt offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) som förekommer i projektet får göras tillgängliga för allmänheten.

Samtycke för personuppgiftsbehandling

Energimyndigheten tillgängliggör information om projekt som finansieras av myndigheten på myndighetens webbplats (www.energimyndigheten.se). Till Energimyndighetens beslut om beviljande av finansiering följer en blankett om samtycke för personuppgiftsbehandling. Genom att underteckna handlingen samtycker/samtycker inte projektledaren till att dennes personuppgifter får behandlas av Energimyndigheten för att göras tillgängliga för allmänheten på myndighetens webbplats. Mer information om hur Energimyndigheten behandlar personuppgifter finns på Energimyndighetens webbplats (www.energimyndigheten.se).

Allmän handling och sekretess

I princip all post och e-post till Energimyndigheten blir allmän handling. Det innebär bland annat att allmänheten och massmedia har rätt att begära att få ta del av innehållet. Även skrivelser och beslut som skickas från Energimyndigheten är allmänna handlingar. Rätten att ta del av allmänna handlingar som är offentliga är en del av offentlighetsprincipen.

Energimyndigheten får dock inte lämna ut uppgifter som omfattas av sekretess enligt offentlighets- och sekretesslagen. Det innebär att en handling eller vissa uppgifter i en handling kan vara skyddade av sekretess. Det görs därför en sekretessprövning innan en handling lämnas ut i varje enskilt fall.

Sekretess gäller till exempel för uppgift om en enskilds affärs- eller driftförhållanden, uppfinningar eller forskningsresultat om det kan antas att den enskilde lider skada om uppgifterna röjs.